

Карпош И Н

Јануари 2020 | Бр. 82 | Година 11

Интервју со
Проф. д-р Методи Чепреганов:
**МОКТА НА ЧОВЕЧКАТА
ДЕСТРУКТИВНОСТ**

Драган Драш Китановски:
ГРАФИТИТЕ СЕ LIFESTYLE

**ЗА ЗДРАВ И СРЕЌЕН
МИЛЕНИК**, клучна е негата

ЕКОЛОШКИ СИСТЕМ ЗА ГРЕЕЊЕ И ЛАДЕЊЕ ВО ГРАДИНКАТА „ПРОЛЕТ“ ВО ВЛАЕ

Градинката „Пролет“ во населбата Влае, започнува да користи, нов, еколошки систем на греење и ладење. Преку користење на термални пумпи кои работат на системот „воздух-вода“, ќе се промени начинот на греење и ќе се напушти нафтата како извор на загревање на просториите, а со тоа ќе се намали драстично нивото на ПМ 10 честички во воздухот и емисијата на штетни гасови. Оваа промена, на годишно ниво, обезбедува замена на 14 тони нафта со обновлив извор на енергија, што значи цели 11 килограми помалку присуство на ПМ 10 честички и намалена емисија на CO₂ во воздухот. Градоначалникот на Општина Карпош Стефан Богоев, ги истакна и другите придобивки од новиот режим на затоплување и нагласи:

- Заштедите на објектот ќе се движат од 55-65 % во однос на досегашниот систем на греење со нафта, но исто така е предвидено автоматско управување и контрола на системот, кој ќе користи евтина нокна тарифа, а во летниот период истиот ќе се користи и за ладење, со што автомат-

ски ќе се заштеди струја од системот на инвертори што сега се користат во просториите на градинката, истакна Богоев.

Заменик-министерот за животна средина и просторно планирање Јани Макарадули потенцираше дека елиминирањето на изворите на загадување и промената на системите за загревање на јавните установи и институции е еден од клучните предуслови за почист воздух и системско решавање на проблемот со аерозагадувањето. Тој посочи дека со промената на начинот на греење во градинката „Пролет“, всушност се спречува загадување, споредбено - како од 30 куќи-домаќинства, кои се греат на нееколошки начин. Со оваа инвестиција која чини 55.000 евра, од грант доделен од Владата за активностите во рамките на Планот за чист воздух, ќе се отстрани и последниот потенцијален загадувач во урбаното јадро на Општината, бидејќи сите други градинки се приклучени на централниот систем на греење.

ОПШТИНА КАРПОШ

Весник на
локалната самоуправа

Издава Општина Карпош

ул. Радика бр. 9
тел.: 02 | 30.55.901
02 | 30.55.902
kontakt@karpos.gov.mk
www.karpos.gov.mk

Издавачки Совет

Стефан Богоев
Душко Бужаровски
Филип Даскаловски

Редакција

Димитар Караташев
Игор Ѓуровски
Мила Гавриловска
Ива Зафировска
Благојче Атанасоски
Ивана Пендовска-Вукашиновиќ

Главен и одговорен уредник

Виолета Цветковска
vikipr@karpos.gov.mk

Заменик-уредник

Игор Ѓуровски
igor.gjurovski@karpos.gov.mk

Одговорен за Фотографија

Игор Ѓуровски

Фотографија

Игор Ѓуровски
Ива Зафировска
Бојан Секулоски

Лектор

Ангелина Николовска

Технички уредник | Графички дизајн

STEFChou

Печатница: Европа 92

Тираж: 20.000 примероци

Во овој број ќе читате...

- 2 ЕКОЛОШКИ СИСТЕМ
ЗА ГРЕЕЊЕ И ЛАДЕЊЕ**
во градинката „Пролет“
во Влае
- 4 ДИДАКТИЧКИ ИГРАЧКИ,**
за поголем когнитивен
развој на најмладите
- 6 БУЏЕТ ПО МЕРКА**
на граѓаните
- 12 Интервју:**
**Проф. д - р МЕТОДИ
ЧЕПРЕГАНОВ,**
невропсихијатар –
епилептолог
- 17 НОВО СООБРАЌАЈНО
РЕШЕНИЕ** за Млечен
- 18 Разговор со:**
**ДРАГАН ДРАШ
КИТАНОВСКИ,**
артист-цртач
- Графитите се LIFESTYLE
- 22 „ПАРТИЗАН ОБЕДИНУВА“**-
маалска дружба во срцето на
Карпош
- 24 Бизнисот може да биде и
ХУМАН**
- 27 Континуирана работа за
ПОМАЛО
АЕРОЗАГАДУВАЊЕ**
- 29 Одбележани „ВОДИЦИ“**
- 30 Разговор со
ИСКРА КОНЕВСКА,**
наградена ученичка и
надежен биолог
- 32 XI Меморијален турнир во
мал фудбал „ТОШЕ
ПРОЕСКИ“**
- 33 ОСНОВЦИ ОД
КАРПОШ УЧЕА
ДА СКИЈААТ** во
Добриниште, Бугарија
- 36 ПЕКАРА
„МИЛЕНИУМ“:**
Банички од епски размери
- 38 ЗА ЗДРАВ И СРЕЌЕН
МИЛЕНИК** - клучна е
негата
- 42 Здравје:**
**РАКОТ НА ГРЛОТО НА
МАТКА** - сè почест кај
младите жени

НОВИ ДИДАКТИЧКИ ИГРАЧКИ, ЗА ПОГОЛЕМ КОГНИТИВЕН РАЗВОЈ НА НАЈМЛАДИТЕ

Нови еколошки играчки, интерактивни „паметни табли“ и дидактички материјали им беа доделени на претставниците од сите објекти на градинките кои се наоѓаат на територијата на Општина Карпош. Примарната цел на оваа акција, е да им се обноват играчките на најмладите, но и да им се овозможат материјали со кои ќе ги развиваат когнитивните вештини, полесно да ги спознаваат и да учат за појавите. Всушност, токму овие „паметни“ и интерактивни табли ќе им овозможат развој на моториката кај децата-учење на боите, на бројките и логично решавање на секојдневните ситуации со кои се соочуваат. Во новата градинка „Виножито“ во Бардовци, градоначалникот на Општина Карпош Стефан Богоев, нагласи дека локалната самоуправа и во 2020 година, акцентира на раниот детски развој, како и на унапредување на севкупните услови во предучилишното образование и воспитание.

Оваа активност е спроведена од Одделението за детска, социјална и здравствена заштита која се реализира еднаш во годината, а купувањето на дидактичкиот материјал за

градинките е со издвоени средства од Буџетот на Општината. Во тековната 2020 година, локалната самоуправа предвидува и средства во висина од 5 милиони денари за реконструкција на градинката „Мајски Цвет“, објектот во Тафталиџе 1, како и други два милиони денари за други тековни реконструкции по градинките.

- Минатата година, добивме нови занимални во „Мајски Цвет“ во населбата Тафталиџе 2, а беше реконструирана и главната кујна во „Орце Николов“ во населбата Карпош 3. Дополнително се работеше и на обнова на тоалетите во градинката „Пролет“ во Влае. На самиот крај на 2019 година, потпишавме договор за доградба и проширување на „Орце Николов“, во Карпош 3, а ќе следи и надградба на градинката „Распеана Младост“ во Карпош 1. Нашата цел ни е да ги зголемиме капацитетите за згрижување на деца и да им овозможиме квалитетно и сеопфатно предучилишно образование на најмалите карпошани, нагласи првиот човек на Општината Стефан Богоев.

Продолжуваме ЗАЕДНО!

Празничниот период заврши и сите се враќаеме на секојдневните рутини и активности. Ова е прво мое обраќање во „Карпош ИН“ во 2020 година и сакам да споделим дел од приоритетите за претстојните месеци.

ЧИСТО ЗА СИТЕ.

Ја добивме новата механизација за чистење во Карпош. Конечно сервисните улици ќе се мијат со цистерни. Искористивме грант од Светска банка за добивање на механизација, со која улиците и населбите ќе бидат почисти. Навистина сум среќен што успеавме во ова.

ЗЕЛЕН КАРПОШ.

Концепт од кој не отстапуваме, а особено ме радува фактот што наскоро започнуваат и активностите за рамнење на теренот и продолжување на паркот, до бунарите на реката Лепенец (потег којшто со децении беше претворен во голема депонија). Во оваа акција ќе ни се приклучи и Градот Скопје, а веќе се работи на спортско-адреналинската зона кај Алпинистичката карпа.

Неодамна го променивме и системот на греење во градинката „Пролет“ во Влае 1. Од нафта на термални пумпи, што значи 11 килограми помалку PM10 честички на годишно ниво. Веќе нема општински јавни установи кои загадуваат во урбаниот дел!

ХУМАНИЗАЦИЈА НА ЈАВНИОТ ПРОСТОР.

Продолжуваме да инвестираме во повеќе зони за спорт и рекреација во урбаното јадро, кое со години страдаше од насилната и непланска урбанизација.

Можам да најавам ново инклузивно игралиште во Карпош 2 и нова спортска зона во Карпош 3. Создаваме нови детски игралишта, маалски рекреативни зони, а дел од нив ќе бидат прилагодени и за лицата со попреченост.

КАРПОШАНИ ОДЛУЧУВААТ.

Дали ќе има регулација на паркирањето или не? Затоа, во тек е анкета меѓу граѓаните од Карпош 1 и Карпош 2, за воведување на зонско паркирање преку ЈП „Градски паркинг“. Општината нема средства за сопствено јавно претпријатие, но, возможно е партнерство со јавното претпријатие, само доколку мнозинството карпошани од населбите дадат зелено светло. По анкетањето во овие населби, подготвени сме, доколку граѓаните имаат интерес, да продолжиме со анкета и во други урбани заедници.

Знам дека ќе имаме динамична година, исполнета со голем број на проекти и активности. Ќе продолжам да се вложувам целосно и искрено, за Карпош да го направиме уште подобро место за живеење.

Продолжуваме заедно, затоа што сите сме одговорни и сите треба да дадеме придонес во мозаикот КАРПОШ.

Искрено Ваш,
Стефан Богоев

БУЏЕТ ПО МЕРКА НА ГРАЃАНИТЕ

Автор: **Виолета Цветковска**

ВКЛУЧИ СЕ ВО КРЕИРАЊЕ НА
#БуџетКарпош2020

www.karpos.gov.mk

Општина Карпош за прв пат го објави својот Граѓански буџет за 2020 година. Станува збор за поедноставен начин на следење на буџетските расходи, при што граѓаните ќе имаат увид за текот на реализација на приоритетните проекти за кои ќе се одвојуваат средства од новиот Буџет.

Оваа година Советот на Општина Карпош донесе развоен буџет, кој изнесува 738.270.000 денари, при што приходите ќе се остварат во најголема мерка од надоместот за уредување на градежно земјиште, данок од промет на недвижности, од други даноци, комунални такси и надоместоци.

Квалификативот „развоен“ годишениот буџет го доби со определбата годинава парите од граѓаните, како најголеми алиментатори на буџетот, да ги инвестираме во капитални инвестиции при што најголем дел од средствата се наменети за проекти од областа на заштита на животната средина, детската заштита, инфраструктурата, образованието, културата и сл.

За ваквата развојна компонента на општинската каса и во која насока претежно ќе одат нивните пари решија самите граѓани. Имено, уште на 29 ноември, на нашата интернет страница, објавивме анкета со која ги повикавме граѓаните, со конкретни сугестии да предложат каде и во што би требало да инвестираме. Во период од речиси еден месец, 531 граѓанин од сите делови на локалната самоуправа дадоа сугестии за тоа што е приоритет во Карпош.

На една друга, исто така ноемвриска анкета, која ја направи агенцијата „Рејтинг“, овој пат теренски, на 1.000 испитаници, карпошани се изјаснија кои им се главните проблеми и приоритети што беше дополнителен ориентир во определбата како да се креира буџетот за 2020 година.

Тие побараа поголем број паркинг места, повеќе вложување во инфраструктурата и во одржување на зеленлото, на хигиената, во борбата против загадувањето и сл.

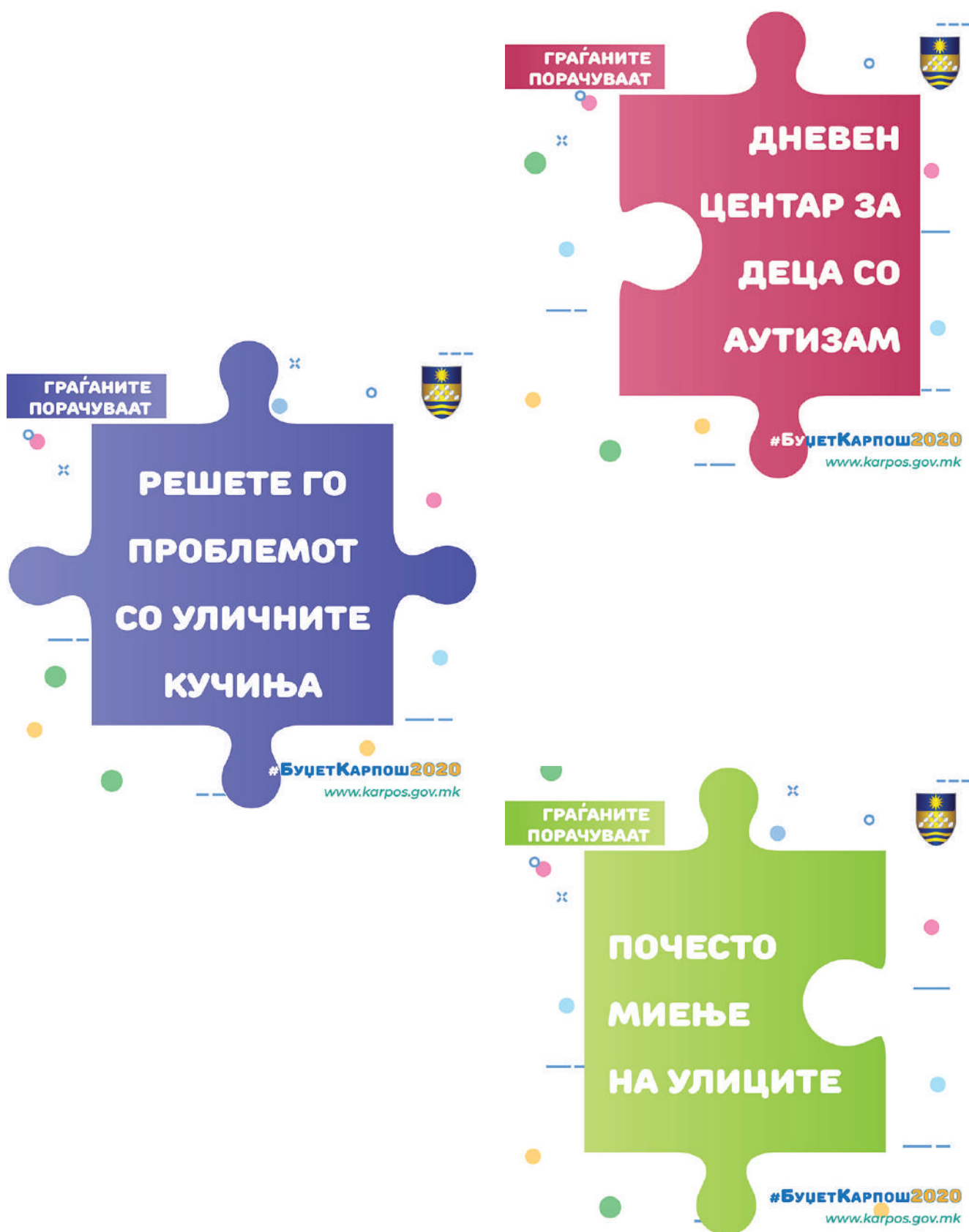
Токму затоа, со годишениот буџет, три милиони денари се предвидени за новиот парк, кој ќе се простира до бунарите на р.Лепенец. Овие средства се планираат за подготвителни активности (расчистување на теренот). Исто така, се одвојуваат средства за чистење на нови дивидепонии, како и за субвенционирање при купувањето на велосипеди и електрични тротинети, создавање на нови тревни површини и на системи за наводнување.

На полето на детска заштита, следува обнова на градинката „Мајски цвет“ во Тафталиџе 1, а за оваа намена се предвидени пет милиони денари. Буџетски пари се наменети и за тековни реконструкции во основните училишта и градинки.

По повеќе децении, нережани ќе можат да пијат чиста и безбедна вода, затоа што во 2020 ќе се постави нова водоводна мрежа во Средно Нерези.

Општина Карпош одвојува средства и за субвенционирање на реконструкции на фасади, лифтови и покриви. Начинот на кој ќе се доделуваат субвенциите за овие цели ќе се промени врз основа на препораките од Државниот завод за ревизија.

РЕАЛИЗИРАНИ

ОБНОВЕНИ ПЕШАЧКИТЕ ДЕЛОВИ НА УЛ. ИВАН АГОВСКИ

Локалната самоуправа ги обнови пешачките делови долж улицата „Иван Аговски“ во урбаната заедница Карпош 1, а исто така се направи реконструкција и на рабниците.

Во Буџетот за 2020 година на Општина Карпош се предвидени 10 милиони денари за реконструкција на улици, патишта, пешачки патеки, тротоари со рабници и сл. Инфраструктурните зафати ќе се прават рамномерно во сите урбани и месни заедници кои се дел од Општината.

ЦЕЛОСНО РЕКОНСТРУИРАНА „ТРИФУН БУЗЕВ“ ВО КАРПОШ 4

Локалната самоуправа го асфалтираше тротоарот долж улицата „Трифун Бузев“ во населбата Карпош 4. Целта на овој инфраструктурен потфат е да се зголеми безбедноста при движење на пешаците, особено на најмладите ученици кои учат во основното училиште „Петар Поп Арсов“. Оваа улица, Општината неодамна целосно ја реконструираше.

Исто така, се со цел да се зголеми безбедноста во сообраќајот во овој дел на Карпош, Општината е во процес на поставување на „лежечки полицајци“, непосредно до училиштето на улиците „Волгоградска“ и „Разловечко востание“.

ВО ТЕК

ЧЕТИРИ НОВИ ЗАНИМАЛНИ ВО „ОРЦЕ НИКОЛОВ “ ВО КАРПОШ 3

Главната управа на градинката „Орце Николов“ во населбата Карпош 3, ќе добие четири нови простории - занимални, со коишто значително ќе се зголемат згрижувачките капацитети на оваа градинка која е лоцирана во урбаното јадро на Карпош. Градоначалникот на Општина Карпош Стефан Богоев, потпиша Договор за користење на грант со Министерството за труд и социјална политика (МТСП), откако претходно, локалната самоуправа аплицираше на Јавниот повик на ова ресорно министерство. Самиот грант изнесува 28 милиони денари, а го доделува Светската Банка преку Проектот за подобрување на социјалните услуги и е наменет за финансирање на градежните работи при доградбата на детската градинка „Орце Николов“. Градежните активности ќе започнат во 2020 година, а предвидено е и хортикултурно уредување на самиот двор во градинката.

Разговор со **Проф. д – р Методи Чепреганов,**
невропсихијатар – епилептолог

СЕКОЈДНЕВИЕТО ОД ДРУГ АГОЛ И МОЌТА НА ЧОВЕЧКИОТ ДЕСТРУКТИВЕН НАГОН

Разговараше: **Димитар Караташев**

Професоре Чепреганов, живеете во период кога на сите работи веднаш сакаме да им ставиме етикета, па дури и во моментите на среќа и радост гледаме низ призма на политика. Според Вас, дали ова е одраз на нашата презаситеност со политика или можеби тоа сме ние, таков е нашиот начин на гледање на работите?

Како обичен граѓанин би се обидел да му дадам едно психолошко, или поточно речено, психијатриско толкување на времето во кое живеаме, крајно стресогено секојдневие, кое ние самите го креираме. Ние сме актерите, ние ги максимизираме и до крајност проблематизираме сите проблеми, биле тие да се помали, или поголеми. Реакциите ни се максимално емотивни, неконтролирани, би рекол поради силната емотивна обоеност, која ни ја стеснува свеста. Го губиме логичното мислење и сме до крајност интолерантни. Најчесто, заради карактерна особина, што ја нарекуваме хипертрофија на егото, а зад која се кријат две особини на психопрофилот на една личност, инает и суета. Ние не знаеме да разговараме, не знаеме да се почитуваме, бидејќи малигната нарцисоидност, како составен дел на хипертрофираното его, никогаш не завршува со договор. Со таквиот психофил нема разговор, нема почит, а во интерперсоналните односи царува агресија, ароганција и интолерација. Чест на исклучоци.

Во прашање е процесот на матурација на нашата личност, кој трае, трае и ќе трае, а кој го чини нашата психофизичка обдареност од мајката природа, нашето домашно воспитување, нашата добра, или

лоша едукација и инкорпорацијата на социјални, морални, етички и духовни норми во текот на нашето постоење.

Овој процес на влијание на времето врз нашиот ментум е крајно сложен и мултифакторијален и долготраен, а завршува или со добро матурирана личност, или со инматурација со карактерни промени.

Нашиот фундамент е млад и крвко општество, кое е во процес на матурација со енормни реперкусии врз нашиот ментален склоп. Ќе ги симплифицирам: недостаток на одговорност, површност, импровизација, алчност за слава, моќ и пари, енормна корупција, без владеење на правото, комплетна ерозија на интелектуалната вредност поради некаква припадност, која ги заробува умот, реалноста, размислувањето, слободоумноста, мисловниот дуктус. Сè е подредено на некаква подобност. Младите ги воспитуваме на агресија и насилство, како начин за успех во животот, далеку сме од реалните погледи на живот со вредности во секој поглед. Се што е вредно се обесвреднува, ако нема подобност. Не се цени вредноста и умот, туку подобноста на некаква припадност. За мене, тоа е една од главните причини поради кои младите ја напуштаат земјата.

„Остави ме, под стрес сум“ е реченицата која денеска ја кажуваат голем број на повозрасни луѓе, но и се поголем број на млади лица. Како да се ослободиме од феноменот СТРЕС?

Постоиме составени од психа и сома. Тие ја чинат нашата личност, поточно нашиот психо профил. Личноста, всушност е конгломерат од 8 психички функ-

ции, ставени под плаштот на психичката функција свест, која ни овозможува да знаеме кои сме, што сме и каде се наоѓаме. Или сме во хармонија, или сме во дисхармонија, односно лошо карактерно структурирани, што, како веќе реков, зависи од процесот на матурација. Нашето секојдневно постоење тежи да биде во едно биолошко и метаболитно равновесие, што го нарекуваме хомеостаза.

За жал, овој наш еквилибар е под постојана закана од така наречените ризико фактори, хипертензијата, дијабетот, хиперлипидемијата и како најважен фактор постојано присутен, стресот. Стресот е секојдневие, закана од било каква природа, најчесто егзогена психотраума, која го напаѓа и пореметува интегритетот на секоја личност. Постојат структури во мозокот задолжени да го пријат стресогениот фактор, да го одработат и веднаш да одреагираат со одговор, кој ќе биде во контекст на зрелоста на личноста. Емотивниот мозок непосредно по примената психотраума, или било кој друг стресоген фактор, активира како одговор три системи: ги покачува хормоните, неуромодулаторите и неуромедијаторите, кои се директни извршители на одговорот на стресогениот фактор, активирајќи го симпатичниот автономен нервен систем и префронталниот лобус, кој е нашиот рацио и контролор и кој ја прави дефинитивната децизија: каков ќе биде нашиот одговор, со каква гестикација, каков глас, каков вокабулар и т.н. Всушност, одговорот од префронталниот лобус е огледало на психопрофилот на една личност. По експресијата на одговорот го проценуваме знаењето, воспитанието и интелектуалното ниво на еден индивидум. Постојат бројни пре-

вентивни мерки за ослободување од стресот, но, одговорот е секогаш во корелација со матурацијата на личноста.

Периодов имаме одредени успеси на полето на културата, филмот („Медена земја“), неколку примери на домашна продукција на sit – com серии и детски емисии („Преспав“, „Фамилијата Марковски“, „Дајте Музика“). Дали на Македонија, на оваа нација и се потребни поголеми успеси во културата, музиката и спортот, бидејќи кај нас, дури и спортските успеси придонесуваат за поделби, агресија и нетрпеливост?

За ова ќе го повикам минатото и ќе се обидам да Ви го објаснам феноменот на македонскиот синдром, во кој лежи одговорот на сите ваши поставени дилеми и прашања.

Низ нашите огништа поминале византиска, римска, словенска и отоманска цивилизација. Сите тие земале, но и оставиле, поточно, се инкорпорирале во психичката патофизиологија на колективните архетипови во енграните на нашите претци.

Главниот проблем бил и останал во егото. Бидејќи секогаш сме биле под некакво СУПЕР ЕГО, егото на нашиот граѓанин морало да биде скриено, притаено, неискажано и недокажано. Голтал и потиснувал, морал да слуша и тие негативни конотации длабоко ги потиснувал во колективното јас и архетиповите, но и учел многу новини, затоа што секоја цивилизација носела и нешто ново. Така ги носел и тие нови енграни и ги складираше во себе, без да може слободно да ги експримира и екстериоризира. Минувале веко-

вите, се менувале ветриштата и сеништата, народот ист, купува, собира, голта, наталожува и акумулира, пред се страдања, беда и безволност. Таа, со векови наталожена, и тежина и тага, норми на потчинетост исполнети со болки и неправди, сите лузни, се длабоко потиснати во нас.

Откако се ослободивме од туѓото СУПЕР ЕГО, сè што беше потиснато и скриено во енграмите на архетиповите и колективното јас, излезе на површина, ама нема доволно знаење, нема доволно инкорпорирани социјални, морални и етички норми. Значи ја нема потребната контрола на префронталниот лобус, диригентот на нашето однесување и на нашиот мисловен дуктус. Сите тие длабоко потиснати негативни психоемотивни напливи излегоа на површина во свесниот дел од личноста сосема слободно. И... сите знаат, сите можат, сите се историски личности, нема контрола... нема норми за самоконтрола, имаме секојдневие во кое никој никого не почитува, сите се чувствуваат способни и моќни.

И во ова разбрането и бурно море, главната улога ја преземаат вождите, кои потекнуваат од истиот народ и ги носат истите лузни од минатото. До израз доаѓаат нивните карактерни особини. Чест на исклучоците, но поголем дел од нив со хипертрофирано его, само тие знаат, само тие се способни, само тие ја гледаат иднината на земјата. Се што прават другите е дешператно, инфаустно, безнадежно, капитулантско... Конфликти, расправи, недоразбирања, партиски надмудрувања, кавги, корупција, борба за власт, за пари и за моќ. Пеколно секојдневие, а народот расчеречен, раскинат. Решение, има, ама

треба време, матурацијата е процес. Сеуште не сме сфатиле дека самите треба да се избориме, чекаме друг да не среди, да не вразуми.

Одговорот е во нас: работа, вреднување, честност, граѓанско воспитување и однесување, образование, знаења, етички, социјални и морални норми, почитување. Да се научиме да разговараме, да имаме флексибилност и толеранција. Тука сме застанати, не одиме напред и не ја гледаме иднината, умот ни е заробен во минатото. До кога?

Но, постои и еден сосема друг аспект во богатството на архетиповите, сè што сме примиле од сите цивилизации, тоа ни го прави богатството на духот, на креативноста, на иновативноста.

Овој резервоар на духовно богатство треба да се искористи и со ум, работа и крајна сериозност да се покаже на светот. Тоа е нашата иднина и моќ, да покажеме на светот, а не да се делиме. Значи, да заклучам, заедно со сите цивилизациски архетипови, инкорпорирани во нас тлеат и многу позитивности, уметнички доблести, можности и богатство за креација, за поезија, сликарство, за уметничко творење, но да не забораваме, и за импровизација, која секогаш знаеме да ја орнаментираме со афективна обоеност (балканска особина и менталитет).

Можете ли да ни го насликате нашето секојдневие од аспект на невронауката, со која се бавите цел живот ?

Големо и тешко прашање, но ќе се обидам да ви одговорам, без никаква политичка конотација, бидејќи

со политика ниту сум се бавел, ниту имам такви амбиции. Низ сите векови и во сите цивилизации од постоењето на светот, бројни мислители и филозофи го актуелизирале прашањето на моќта на човечкиот деструктивен нагон, поточно на човековата агресија, во секојдневните интерперсонални односи, но и надвор од нив. За жал нема дефинитивен одговор. Агресијата како интерконтат и однос помеѓу нас била и останува актуелна.

Агресијата, ароганцијата, насилството и деструкцијата, во интерперсоналните односи, произлегуваат од еден филогенетски програмиран и вроден инстинкт, внатрешна сила и автоматизам, кој бара растуварување и чека поволен момент, но под еден голем услов, ако личноста не е матурирана, и има карактеропатски особини, со заробен ум и хипертрофирано его, со инает и суета, без капацитет за соодветна контрола, со интелектуална немоќ, со незрелост, со незнаење, лошо воспитување и примитивизам.

Тоа би била лузната во однос на личноста, на психопрофилот и нејзината зрелост.

Од друга страна, постои и матурација на едно општество, долготраен и вековен процес, со отворени социјални, економски, политички, стратешки матурациони проблеми, кои бараат решение и го забавуваат прогресот на тоа општество.

Во овој контекст постои политиколошко психолошки аспект, кој е во корелација и експликација со карактерните морбидности на психопрофилите кои владеат и од друга страна, аспект на невронауката,

како таа ја толкува социјалната когниција и однесувањето на едно младо и несозрело општество .

Неколку мисли Тукидит за првиот аспект: Главниот аксиом во политичката мисла се внатрешните, деструктивни автоматизми (деструктивниот нагон), кој го мотивираат човековото поведение во неговото секојдневно постоење, за неговата безбедност, профит, слава и моќ. Сите и секој го сака тоа, велат мислителите, и патот на остварувањето на овие посакувани цели во животот е преку натпревар за моќ, во кој има големо искушение, посебно ако отсуствува соодветна контрола на совеста.

Оваа постојаност на човековата природа и желбата за задоволување на егоистичните интереси, за жал, раѓа и носи со себе недостаток и отсуство на доблесни мотиви, етика, морал, социјални и духовни норми, за да ги заштити нив самите од злоупотребата на моќта.

Според големите мислители, кое е решението и поуката: политичарот мора и треба да даде пример со сопственото поведение, ставајќи граница и максимална контрола на својата моќ, но, притоа постои еден голем услов, да има високо матуриран психопрофил (чест на исклучоци, а ги има многу малку).

Од друга страна, што вели и како гледа навронауката на нашето секојдневие ?

За жал, секојдневие то го живееме со вокабулар на омраза, лаги, манипулации, со заробен ум во минатото, без јасна и реална визија за иднината.

Најголемиот проблем е егзистенцијалниот, сиро-

маштија и несигурност од денес за утре, тоа е пролонгиран и хроничен стресоген фактор, кој предизвикува психосоматски болести.

Понатаму, интерперсоналните односи ги обојуваме и орнаментираме со бројни емоции и афективно покачена психичка тензија, која ни ја стеснува свеста и ни го пореметува логичното мислење, со мисловен дуктус и вокабулар преполн со импровизации, без реалност.

Нема никаква почит кон вредноста, посебно кон интелектуалната вредност, се е обезвреднето во името на некаква подобност, припадност и обоеност (партистка). Живееме со ерозија на интелектуалната вредност, проблем и феномен поради кој имаме масовна миграција на младите интелектуални кадри.

Заради партиските препукувања и манипулативни идеологии, ткивото на обичниот граѓанин е расцепено и раслоено, помеѓу они и ние. Во овој контекст доминира енормна дискрепанца во претставувањето на вистината, со цел да се придобие гласачко тело.

Во целата оваа палета од недоречености и недостатоци, главниот збор за фрлање на пламени јазици на омраза, злоба и поделба меѓу обичните граѓани,

го имаат мас медиумите и бројни емисии, насловени како „глас на народот“. Нема емисии за знаење, советодавни, за едукација од кои ќе учат и ќе се советуваат граѓаните. Обратно се еме раздор, поделби, кавги, конфликти.

Во социјалното милје доминираат личности со хипертрофирано его, со инает, суета, дешперантност, насилство, агресија, бидејќи само тие знаат и само тие се способни (!!!). Феноменот на малигна нарцисоидност се повеќе и повеќе се одомаќинува.

Сите овие наброени социјални лузни го креираат и мисловниот дуктус, кај голем број, со параноидно интерпретативни и мегаломански идеи, сите други се лоши, само ние сме најдобри, бидејќи само сонцето е постаро од нас (!?). Апсурд на затруеност на мислата.

Што велат филозофите и мислителите: во интерконтактот треба почит, разбирање, спремност за разговор и договор, емпатија, флексибилност и толерантност, бидејќи заедничкото мислење е секогаш подобро и води кон добра иднина.

Која е Вашата главна порака до нашите читатели на Карпош ИН? Како да се апстрахираат од секојдневниот стрес или од животната рутина која знае да

предизвика депресија, анксиозност.

Прво и основно: образование, висок и сериозен едукативен систем. Веќе споменав, мас медиумите во овој контекст имаат енормна улога. Во моментот (чест на исклучоци) огромен дел од нив сеат омраза, злоба, завист, параноја и го раслојуваат обичниот човек, му го раскинуваат ткивото и тој не знае каде е. Посакувам писанија и емисии за поука, за стручност, за знаења, со одмерен вокабулар, со реални информации. Не заборавајте, мас медиумите можат да створат масовна хистерична состојба, која може да има катастрофални последици.

Дали имам препорака? Ќе парафразирам еден француски мислител, кој вели: „многу е битно колку сме ги усвоиле, научиле и го спроведуваме во дело стекнатото знаење, социјалните, моралните и етичките норми“... и додава: „кога бирате депутати, проверете ги добро, ама и вие немојте да ги заборавете вашите должности и како избирачи и како граѓани... вие ја креирате вашата иднина и вие треба да ја преземете целата одговорност.“

Бидејќи живеам и се едуцирав во Европа, често пати ме прашуваат која е разликата меѓу нас и Европа? Одговорот ми е многу ед-

ноставен: Европа е организирана, реална и не употребуваат многу емоции во професионалниот живот, ние, крајно дезорганизираме, и со импровизации, нереални, површни, и во секоја работа внесуваме многу емоции, кои ни ја стеснуваат свеста и ни го пореметуваат логичното мислење.

Кинеските философи велат: „само големите птици летаат сами, а малите во јато“ и „големата риба ја јаде малата кога и да посака“. Ние сме мала риба, за да опстоиме и преживееме треба висока емоционална интелигенција, знаење, чесност, почитување, работа и само работа. Не заборавајте никогаш: историјата е меморија за минатото, од која треба да црпице поуки, а не да ја повторуваме, иднината е илузија, преголема употреба на глаголот ЌЕ, значи лага и манипулација, мигот е животот, ама како ќе го живеете, зависи од тоа што сте инкорпорирале во вашата матурација, основниот аксиом на животот бил и останува, се е менливо и минливо и се тече и се менува. Животниот фундамент е воспитание, едукација, норми на однесување и работа и само работа. Заборавете ја агресијата и арогантноста, како елементи на однесување и насилство, бидејќи умот царувал, царува и ќе царува, а силата и снагата трулат (гнијат).

Белешка за Авторот

Проф. Методи Чепреганов, невропсихијатар-епилептолог, е почесен граѓанин на Општина Карпош. Вработен е во ПЗО „Неуромедика“ Скопје, автор на 40 монографии за мозокот, неговите функции и заболувања, од кои пет на француски јазик, една на бугарски и сите други на македонски јазик.

Добитник е на две престижни француски награди: за стручни дела од странец на тлото на Франција: „Академски палми“ (1996) и наградата на „Herman Fischgold“ (2012) заедно со авторите на енциклопедиското дело „Neuroimagerie diagnostique“ (Masson-Elsevier Paris).

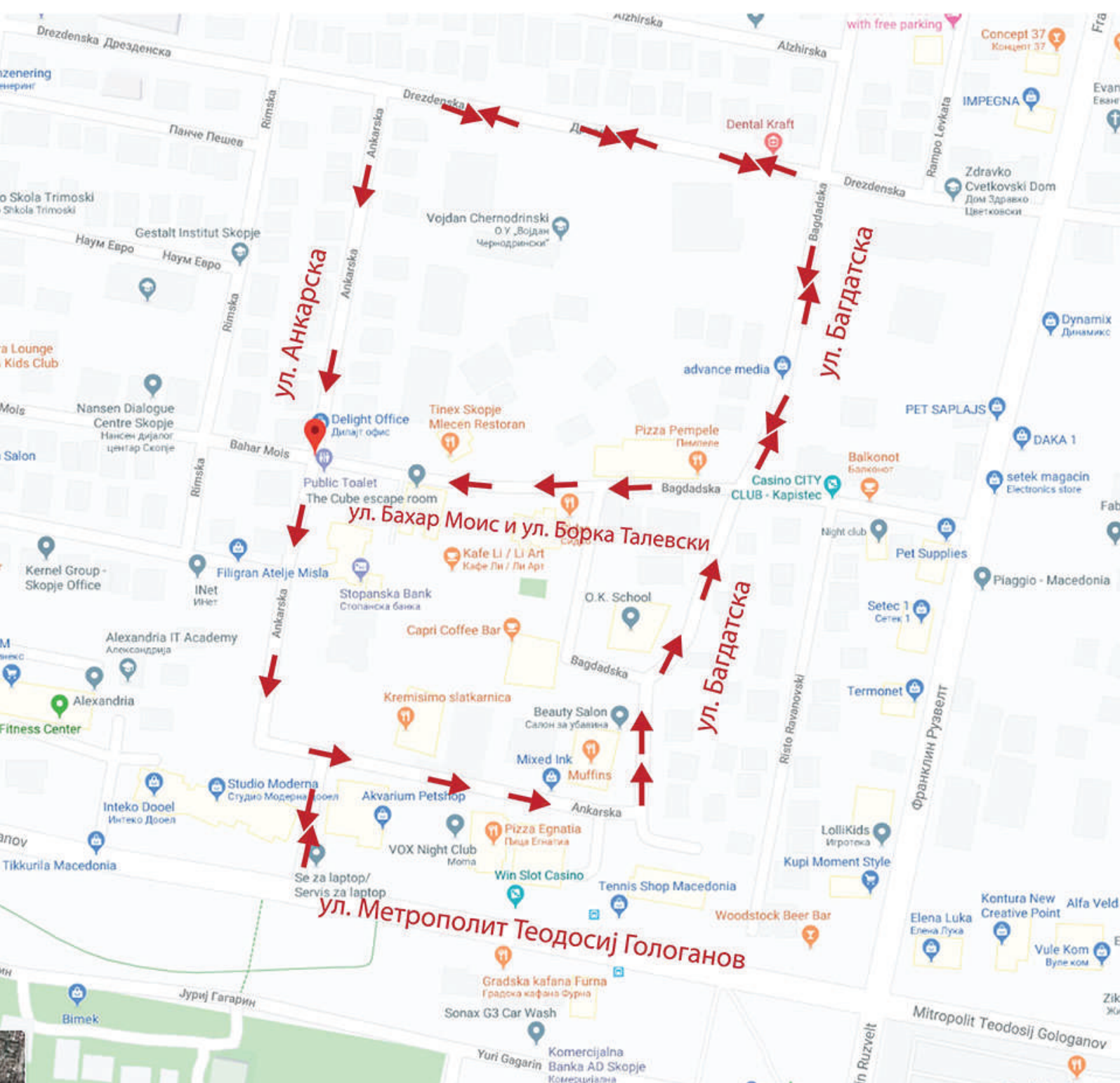
„МЛЕЧЕН“ ДОБИ **НОВО** **СООБРАЌАЈНО** **РЕШЕНИЕ**

Новото сообраќајно решение за урбаната заедница „Владо Тасевски“ (потегот околу „Млечен“) започна да се спроведува. Истото, во голема мера се карактеризира со еднонасочен режим на сообраќајот, сè со цел да се зголеми безбедноста за сите учесници во сообраќајот, но и да се намали метежот од сообраќајот.

Според ова, ново сообраќајно решение, кога едно возило од бул. „Митрополит Теодосиј Гологанов“ ќе се приклучи кон ул. „Анкарска“, ќе се соочи со мал дел на двонасочна сообраќајница, а потоа се надоврзува на еднонасочниот сообраќај. Истиот еднонасочен сообраќај се протега долж: „Анкарска“, „Багдадска“ (во најголем дел), „Бахар Моис“ и дел од „Борка Талески“. По должината на посочениот потег се поставени 300 нови сообраќајни знаци (вертикална сигнализација, а е обележана и нова хоризонтална сигнализација).

Ги повикуваме сите граѓани да го почитуваат новиот сообраќаен режим, кој има за цел да ја зголеми безбедноста на сите учесници во сообраќајот, имајќи во предвид дека во оваа урбана заедница има и образовни и детски јавни установи.

Нов сообраќаен режим во УЗ „Владо Тасевски“ кај Млечен

Разговор со **Драган Драш Китановски**, артист-цртач на графити

ГРАФИТИТЕ СЕ **LIFESTYLE**

Пишува: **Виолета Цветковска**

Се обидовме да направиме интервју со Драган Китановски, кој малкумина го знаат така, ама кога разговараме со ДРАШ, нема во Карпош, во Скопје и во цела Македонија некој којшто не го знае. Само што интервју, во стандардизирана форма, прашање-одговор, со уметник, посебно со цртачи на графити, артисти, тешко оди. Тие постојано излегуваат од „шема“.

Значи, поводот и средбата почнаа со интервју со еден голем карпошовски бренд, и заврши со еден искрен разговор „од душа и за душа“. Почнавме со тоа дека графитите се уметничка форма на револуционерни, анархистички и ситуационистички слогани и цртежи кои стануваат сè популарен начин на изразување.

- Можам да зборувам само за графитите како улична уметност. Тука не станува збор за никакви слогани и пароли. Сидот, според мене, треба да рефлектира нешто позитивно, дали е тоа цртеж или букви (графити форми). Мислам дека луѓето сè повеќе гледаат, патуваат и осознаваат како тоа изгледа во другите светски градови и се трудат истото да го пренесат и овде и да му дадат душа на Скопје, вели Драган

Китановски ДРАШ.

- Цртам откако знам за себе. Во времето кога немаше интернет и инстаграм, се фасцинирав од графитите на повозрасните цртачи, барав начин како и јас да се изразам и да станам дел од таа сцена. Графити почнав да цртам таму некаде, уште од дете, некаде од 1996/7... Немав поим како се прави тоа. Гледав од постарите, потоа и јас земав мрсна боја, и... почнав. Низ годините истражував повеќе форми на изразување, меѓутоа љубовта кон графитите и уличната уметност убедливо си остана на прво место.

Но, за да се фати спрејот во рака, да „се прозбори“ низ цртаж на улица, на сид, некаде каде што ќе ти дојде, треба повод, треба инспирација. Дали за Драш тоа беше

неговото маало, неговиот Карпош?

- Карпош ми е вечна инспирација, зашто јас му ја знам душата, секое коше го знам. Како дете, ние не сме искачале по кафичи. На пример „дремевме“ кај пролазот кон „Цепелин“. Тој пролаз некому ништо не му значи, ама мене ми има душа. Секоја педа од Карпош има некоја приказна. Се собиравме со бендови по гаражи. Во една гаража во Влае, имавме некое платно и секој миг таму сум го користел за цртање. Имаше некој убав вајб. Но, мене и улицата ми е инспирација, сивилото на кое се обидувам да му дадам боја. Секако Карпош е мојот дом, моето детство. Сидовите на старите згради заслужуваат да добијат боја и шарена приказна за посреќно детство на наредните генерации.

“

Секоја педа од Карпош има
некоја приказна

Во еден момент „урбаната/сидната уметност“ се преточи и на насловните страни на детската литература, ама преку тетоважите медиум стана и човечкото тело. Како се разви оваа приказна?

- Приказната за сликовницата „Веселата зграда“ е приказна за една зграда во Карпош, зградата на писателката Ана Голејшка. Таа ги преточи нејзините комшии во стихови, а јас ги исцртав моите пријатели. Во тој период и двајцата очекувавме принова и се радувавме дека сликовницата ќе ја читаат и нашите деца. Убав клик беше тоа. Беше распишан конкурс за илустрација за детска сликовница, да изработиш цртеж врз основа на нечиј текст. Се тоа има приказна. Сакав ова да го посветам на мо-

јата ќерка Јована. Бевме повеќе уметници и некако имаше убава атмосфера. Секоја страна е посветена некому, на СРК, на македонски бендови, андерграунд фази, кои мене ми се допаѓаат: САФ, Bernays Propaganda, ЛД Пистолеро, CONQUERING LION... потоа за Мачка за Марјан Димиќ, стан број 5 нашиот стан со Јуле, знакчето на Бригада и така...некои луѓе кои јас си ги сакам.

Што се однесува на тетоважите, ми требеше предизвик да почнам нешто ново. Благодарение на моите другари Баже и Ина и јас почнав да тетовирам. Учев нови работи и тоа секогаш ми е интересно. Тетоважата е жив подвижен цртеж и раскажува приказна, живее со човекот, патува и старее. Кога ќе ме прашаат што си, првото што го кажувам е – цртач.

Ама како цртач на графити, не тату артист, затоа што тоа треба да го стекнеш, како титула, а не е баш лесно, вели Драш.

Сега состојбата со графити е на незавидно ниво. Многу артисти си отидоа, СРК, Руки Чуки, Давор NSK, тие кои го одбележуваа Скопје. Како натаму, го прашуваме карпошовиот бренд-артист за графити?

Тоа уште се вози, ама мора да се сменат сфаќањата околу графитите, не да нè бркаат, да ни ги одземаат боите. Имам многу идеи, кои би сакал да се изреализираат. Сидови и места за цртање има многу. Скопје не е доволно шарено, според мене. Треба општеството да е поотворено и посвесно за овој начин на уметничко разубавување на нашето секој-

дневие. Со тоа и повеќе уметници би се осмелиле да се изразуваат на овој начин, бидејќи со овој начин на изразување, општеството ќе зрачи со убавина, наместо со сиви-ло, гадости и партиски преписки.

Така некако се роди и идејата во Карпош, но и низ цело Скопје бетонските билборди да се исцртаат со графити од нашите уметници.

- Бетонските столпчиња беше одлична идеја, тоа беше идеја на Русе од МКЦ и на екипата таму, вели Драш кој е потпишан на неколку такви столпчиња низ градот. Такви имаше и тука во Нерези, на автобуската, кај што е семкарот. Тие бетонски билборди беа само за лепење плакати, а сега изгледаат многу поубаво, поинаку.

Златните времиња на графити

Секој простор може да се облагороди. Јас кога идам да цртам било каде, на фестивали или некаде кај што ќе побараат, сакам да биде нешто јако. Луѓето да речат: Еј види какво е! А и јас самиот да се надминам себе. Но, сакам некој да „ги прочита“, да ги види и да праша: кои се тие што цртаат? Сепак некој има сенс за нашата уметност. Еве на пример со поддршка на Холандска амбасада, Општина Центар го имаат дадено и исцртано школото „Песталоци“ и тоа е тип-топ. Јас можам да направам цел план да го разубавиме Карпош и да биде уште подобро.

Сепак, како да ја вратиме душата на

Градот преку графити?

- Па треба да се направи некоја дешавка, некој фестивал, како што на пример беше цртањето во катната гаража што го имавме, нешто што ќе остане, нешто што ќе стои. Сериозни слики, лабав си три дена, црташ. Единствени кои го поддржуваат ваквото цртање се МКЦ, ама не можеш само на нив да се потпреш, мора и други да имаат повеќе сенс, треба некој да го истрча сето тоа. Види, може да се опраат стварите, ама треба некој повеќе да се „замара“ со тоа, а тоа најчесто значи и пари, зашто спрејовите чинат. Во принцип, на тие што цртаат графити, никој ништо не им дава. Ние са-

мите се снаоѓаме. Дај му на еден цртач една фасада, едно десет спрата, па нека смрзне, нека му биде предизвик. Има луѓе и од надвор кои сами би дошле... имам луѓе во Белград, во Софија што цртаат, со кои имаме „вајб“. Тие веднаш би дошле. Треба да им се покријат патни трошоци, сместување, да им дадеш бои и некој денар за тоа што ќе го сработат. Види го Белград како е направен со графити. Да ти е е мерак да го гледаш. Од тоа гледаш дека има некој живот во луѓето. Тоа е култура. Јас тоа ќе го носам секаде во себе кај и да сум. Ама мене тука ми живее душата, тука сакам да цртам. Еве градинката во Центар ја цртав јас и Миро Грчев. Никој не сака да го гледа Скопје сиво. Градот треба да има душа, а душата треба народот да му ја даде. Кога одиш во црква таму

се е шарено, те привлекува, па, како што вели Драш, ако црквата е духовен дом и градот ми е дом. Сакам да биде убав.

Кога беа златните времиња на графитите?

- Златните времиња треба да се сега, вели нашиот соговорник, затоа што тоа е постојан излив на енергија. Графитите се живот, lifestyle. Младите, децата треба да го прават тоа. Графитите се и движење... ќе ти здосади Скопје, ќе ти здосади секое место... има луѓе што цртаат возови, по автопати. Затоа треба младите да цртаат, да се задржат тука. А младите кои влегуваат во оваа уметност треба да бидат храбри и да бидат свои. Да си изградат свој стил и да бидат оригинални во тоа што го прават. И да не слушаат никој, ниту пак мене :)

Маалска дружба во срцето на Карпош

ПАРТИЗАН ОБЕДИНУВА

Пишува: Димитар Караташев

За „Партизан“ почнува нов живот. Салата конечно се врати на трајно користење на Општина Карпош и започнаа активности за нејзина ревитализација. Тука повторно ќе добиеме зона за спорт и рекреација за сите граѓани.

Со македонски шлагери, песни за Скопје, топол чај и маалска дружба, граѓаните и Општина Карпош го одбележаа трајното заштитување на културната сала „Партизан“. Во дворот на „Партизан“ се собраа голем број на стари скопјани и карпошани кои евоцираа спомени од својата младост. Во оваа пригода, се слушнаа коментари и сеќавања дека тука оделе на гимнастика, други на стрелаштво, а помладите ги паметат деновите кога во објектот играле пинг – понг.

Меѓу присутните навистина се чувствувахе носталгијата, емоции, но и радост дека повторно ќе се даде „живот“, нова шанса на еден спортски објект.

На задоволство на сите нас, на оваа маалска дружба присуствуваше и проектантот на салата, Трајко Димитров, истакнат македонски архитект. Почитуваниот Димитров ги потсети присутните за важноста на објектот, квалитетната градба и фактот дека „Партизан“ е трајно вмрежан во колективната меморија на граѓаните на Скопје. Архитектот го изрази задоволството што Општина Карпош опстојува на целта да се задржи автентичниот изглед на салата, но истата да се прилагоди и на современите текови, да добие мултифункционален карактер и да биде одржлива.

Присутните можеа да ги видат и двата предлог идејни проекти за обнова на салата, кои беа подготвени од страна на меѓународната невладинa организација „Културно ехо“. Имено, млади архитекти, од земјава и странство, на волонтерска основа, подготвија идејни решенија за обнова на салата, а карпошани, преку гласање на веб-страницата ќе одлучат за идниот изглед. „Партизан“ навистина не обедини сите!

Локалната самоуправа започна и со оградување на објектот, за да обезбеди заштита во текот на зимскиот период и да се спречи дополнително уништување.

За реконструкција на салата се предвидуваат средства од Агенцијата за млади и спорт. Значајно е што „Партизан“ е лоциран и во близина на реката Вардар, со што добива посебен урбан контекст. Во меѓувреме се работи и на Спортско – адреналинскиот парк, кај Алпинистичката карпа, во близина на салата, со што, со конечната ревитализација на салата и изведбата на паркот, ќе се добие една нова спортска и зелена зона во урбаното јадро на Карпош.

Овој дел од Карпош, во изминатите години беше погоден од сериозна урбанизација и затоа Општината се стремише да го заштити „Партизан“ и тука да нема изградба на нови објекти.

Во претстојниот период продолжуваат активностите за обнова на салата, избор на идеен проект, подготовка на основен проект и почеток на реконструкцијата. Општината инсистира на инклузивност на процесот - вклученост на сите чинители.

БИЗНИСОТ МОЖЕ ДА БИДЕ И ХУМАН

Автор: Благојче Атанасоски

Веднаш до кафетеријата „Галери“ на „Рузвелтова“, се наоѓа веќе добропознатиот „Urban Burger“. Оваа урбана сендвичарница освен по вкусните и познатите бургери, пици, врапови, тостови, салати, палачинки и вафли, неодамна во јавноста стана позната и по својата хумана приказна.

Почнувајќи од 8 јануари, оваа година, сопствениците на овој угостителски објект Васил и Благородна Неделковски, имаа поделено повеќе од 3.500 оброци на бездомни лица, лица од социјално загрозуени семејства, институции кои згрижуваат лица со посебни потреби, односно како што ни нагласи младиот брачен пар „на секој кој му е потребна храна, а нема можности да си ја купи“. Како што ни потенцираа Васил и Благородна,

целата идеја околу доделувањето на бесплатни оброци на лица на кои им е потребно, почнала сосема спонтано, бидејќи во текот на овие две и пол години додека го раководат овој бизнис сфатиле дека многу луѓе не можат да си ја платат ниту храната.

- На почетокот доаѓаа лица кои нй бараа пари и храна, и им дававме. Но, потоа, видовме дека некои тоа и го злоупотребуваат и ја фрлаат подарената храна,

па решивме да даваме само оброци, за да сме сигурни дека тие одат во „вистински раце“, односно кај луѓе кои навистина се гладни, а немаат финансии да си купат храна. Досега ние сме однеле оброци во повеќе институции кои работат со социјално загрозуени лица, односно во Визбегово - прифатниот центар за бездомни лица, како и во „Момин Поток“, згрижувачкиот центар за бездомни лица. Организирано, исто така, делевме оброци на ул.

„Македонија“ од 13:30 до 15:00 часот на бездомни лица. Сме подариле оброци и во црквата „Св. Петар и Павле“, но и во дневниот центар „Пролет“ за лицата со посебни потреби постари од 18 години, ни нагласи Благородна.

Нејзиниот сопруг Васил истакна дека немаат „рок на траење“ на оваа хумана акција, односно додека има потреба, т.е. побарувачка на бесплатни оброци, тие ќе ја делат.

- Додека сме во финансиска кондиција, ние ќе делиме бесплатни оброци на луѓе на кои навистина им е потребна. Од почетокот, многумина со неверување го прифатија ова, бидејќи искрено сме редок, ако не и единствен ваков пример, каде што еден угостителски локал, доделува бесплатни оброци. Нашата намера е хумана, и сакаме да помогнеме на оние наши сограѓани на кои навистина им е најпотребно, бидејќи од кога почнавме да доделуваме бесплатни оброци, со свои очи видовме и се уверивме на колку многу луѓе им е потребен оброк, за кој не се во можност да си го

купат, ни објасни Васил.

Овој млад брачен пар, во угостителскиот бизнис во вистинска смисла на зборот се „пионери“ во воведувањето на ваков пристап кон работата, односно се луѓе кои внесуваат посебен хуман однос и во работата, особено што многумина сметаат дека бизнисот е само трка по пари и профит. Доказ дека бизнисот има и хумана димензија, и тоа на дело, секојдневно почнувајќи од втората седмица на месец јануари оваа година, ни го покажуваат младите Васил и Благодородна Неделковски.

ХУМАНИ ПАТРОЛИ ЗА ПЕНЗИОНЕРИТЕ И НОВИ ПРОСТОРИИ ЗА ДЕЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Општина Карпош ќе овозможи зголемена грижа и нега за највозрасните и изнемоштени лица, домашни посети и пружање преку проектот „Хумани патроли“ Ова им го соопшто првиот човек на Општина Карпош Стефан Богоев, на предногодишната дружба со здруженијата на пензионери од Карпош.

Давањето на помош и нега во домот и психосоцијална поддршка за повозрасните – изнемоштени лица, како и отворањето на дополнителни просторни капацитети за деца со попреченост од 2 до 9 години, се двете социјални услуги со кои Општина Карпош ќе аплицира на Јавниот повик за подобрување на постоечките и развој на нови социјални услуги, кој беше објавен од страна на Министерството за труд и социјална политика.

Општина Карпош за овозможувањето на овие две социјални услуги ќе аплицира партнерски со Црвениот крст (за помош и нега во домот и психосоцијална поддршка) и со центарот „Монтесори“ (за поддршка на деца со попреченост).

Имајќи предвид дека Карпош е општина со голем број на повозрасни сограѓани – решени сме да им овозможиме подобар квалитет на живот. Исто така, голем е бројот на ученици со попреченост, токму затоа, покрај сензорните соби, Општината има намера да ги зголеми капацитетите за поддршка и адаптација на овие лица.

Реализацијата проектите ќе се оствари во текот на оваа - 2020 година.

ОПШТИНСКИТЕ СЛУЖБИ НАВРЕМЕ СЕ СПРАВИЈА СО СНЕГОТ

Зимскиот снег којшто неодамна падна во Скопје, а со тоа и на територијата на Општина Карпош, не создаде потешкотии во сообраќајот и функционирањето на карпошани. Зимските служби на Општина Карпош интензивно, на терен, ги расчистуваа од снег и мраз улиците во населбите Жданец, Трнодол во урбаната заедница „Пецо Божиновски-Кочо“, како и во населеното место Бардовци. Општинските служби постојано го расчистуваа теренот, односно сообраќајниците на повисоките места во Карпош.

При расчистувањето се распрскуваше сол, со цел да побрзо да се растопи мразот, и да се овозможи нормален проток на движење и побезбедни улици. Во текот на деновите кога заврне снег, беше истурена и посебна течност која го заштитува коловозот од замрзнување. Локалната самоуправа, во континуитет ги следи временските услови и навремено реагира при снежни врнежи или други временски неприлики.

КАРПОШ КОНТИНУИРАНО РАБОТИ НА НАМАЛУВАЊЕ НА АЕРОЗАГАДУВАЊЕТО

Локалната самоуправа заедно со ООУ „Аврам Писевски“, ќе аплицира за добивање на средства на Јавниот повик којшто беше објавен од Владата, за реализација на Програмата за намалување на аерозагадувањето за оваа 2020 година. Ова го нагласи градоначалникот на Општина Карпош Стефан Богоев на тркалезната маса именувана како „Состојби, предизвици и перспективи за решавање со аерозагадувањето во Скопскиот плански регион“ во организација на Центарот за промоција на одржливи земјоделски практики и рурален развој (CeProSARD).

Всушност со промената на начинот на греење на градинката „Пролет“ во Влае, потенцираше Богоев спречивме 11 килограми ПМ 10 честички на годишно ниво да завршуваат во нечији бели дробови. Сега сме фокусирани на замена на системот на греење на основното училиште во населбата Бардовци кое е последно основно училиште на територијата на Општината кое се грее на фосилно

гориво- нафта. На дебатата првиот човек на Општина Карпош истакна дека во 2020 година ќе се продолжи со чистење на децениските депонии долж реката Вардар, а Општината вложува и во купување на нови две цистерни за миење на улици.

Субвенциите за велосипеди и електрични тротинети се исто така дел од активностите со кои се придонесува за намалување на аерозагадувањето. На дебатата се обратија и Ана Петровска од Министерството за животна средина и просторно планирање која ја нагласи потребата од континуирано вложување на средства за намалувањето на аерозагадувањето како и инвестиции во областа на обновливите извори на енергија, додека директорот на Агенцијата за енергетика Нехри Ермула, посочи дека е важно општините да имаат стратегии за зголемување на енергетската ефикасност на установите кои се под нивна надлежност, и плански да се работи на менување на нееколошките системи за греење.

MICROSOFT СЕРТИФИКАТИ ЗА НАСТАВНИОТ КАДАР ОД КАРПОШ

Општина Карпош е првата локална самоуправа во регионот која го комплетираше „Microsoft Learning Pathway“ (тренинг, вежбање и сертификација). Со тоа го подигна нивото на дигитална писменост во сите десет основни училишта кои се наоѓаат на нејзината територија, после спроведените обуки и испити од Certi Adria- Семос едукација. Со оваа обука, наставници од Карпош се стекнаа со сертификати кои се стандардизирани на глобално ниво, и го потврдија нивното знаење за Microsoft програмите. Информатичката надградба на наставниците за Word, Excel, Power Point ќе придонесе за поголема конкурентност на училиштата при подготовка на проектни апликации за добивање на грантови и средства од донаторската заедница, а исто така ќе се придонесе во организирањето на подинамична настава. На доделувањето на сертификатите, раководителката на Одделението за образование при Општина Карпош Емилија Арсовска, истакна дека ерата на дигитализација значи дека граѓаните ќе можат да остваруваат права и да добиваат услуги по електронски пат, а се многу важни и дигиталните вештини со кои ќе располага администрацијата, наставниот кадар, управите на училиштата,

градинките и сите чинители во рамките на локалната заедница.

- Преку стекнатите знаења, наставниците ќе можат да пренесат дел од истите и на учениците, а важно е да се истакна дека Карпош како Општина ја ограничи употребата на мобилните телефони во наставата, но тоа не значи дека кажавме стоп на информатичката технологија во наставата и развојот на дигиталните вештини. Напротив, во повеќе наврати посочивме дека технологијата треба паметно да се искористи, за подинамични часови и визуелизација на наставната материја, потенцираше Арсовска.

На овој настан се обрати и оперативниот директор на Ceri Adria, Марко Серафимовски кој ја нагласи глобалната важност на дигиталната писменост и сертификацијата, истакнувајќи го задоволството од фактот што Општина Карпош ја препозна идејата за зголемување на дигиталната писменост на локално ниво, но и дека Општината претставува позитивен пример за нудење на квалитетно и напредно основно образование.

ОДБЕЛЕЖАН ВЕРСКИОТ ПРАЗНИК „БОГОЈАВЛЕНИЕ- ВОДИЦИ“

Младиот дваесет и две годишен Бојан Костадински оваа година, на одбележувањето на верскиот празник „Богојавление- Водици“ го фати крстот на железниот мост во населбата Хром на реката Вардар.

На оваа манифестација присуствуваа голем број на граѓани од двете општини, а исто така беше присутен и градоначалникот на Општина Карпош Стефан Богоев, кој заедно со советниците им го честиташе празникот на карпошани, посакувајќи им добро здравје, среќа и благосостојба.

Локалната самоуправа, традиционално го поддржува одбележувањето на Водици со посебна единица- тим за спасување на водите во Вардар, сè со цел да обезбеди поголема безбедност на учесниците при фаќањето на крстот, а за оваа акција се одвојуваат и средства од буџетот на Општината за логистичка поддршка на целиот настан.

Разговор со **Искра Конеска**,
средношколка во гимназијата „Георги Димитров“

СТРАСТА КОН ПРИРОДАТА И НАУКАТА Е НЕШТО ПОСЕБНО

Разговараше: **Димитар Караташев**

Искра Конеска е средношколка, трета година во гимназијата „Георги Димитров“ во Карпош. Таа е голем вљубеник во биологијата и природните науки. Во разговорот со нејзе може да се препознае страста кон природата и човекот.

Конеска беше учесник на научниот камп во Петница, Република Србија. Станува збор за научно – истражувачки центар, кој се наоѓа во прекрасна природа во близина на Ваљево, Србија. Овој центар е наменет за основци и средношколци од Словенија до Македонија кои што сакаат да ги продлабочат своите теоретски и практични знаења од областите на природните, општествените и техничките науки.

Искра беше единствен ученик од средните училишта од Македонија, која учествувала на овој научен камп. Запрашана за предавањата и активностите во кампот, Искра посочува:

„Петница е единствен ваков центар во регионот. Учениците се пријавуваат на отворен конкурс, на кој врз база на селекција која зависи од приложениот есеј и автобиографија, се избираат учесниците на семинарите според нивните афинитети. Мојата желба беше биологијата. Работата се состоеше од пишување есеи, извештаи и предлог проект, пребарување на соодветна литература, предавања за генетика, статистика, микробиологија, ботаника и др. и отворени дискусии со менторите. Најголемото искуство од сè беше практичниот дел кој се одвиваше во лабораториски услови. Темите на кои работевме беа: бактериско култивирање на хранливи подлоги, бактериолошка исправност на водата во с. Петница, MIC тест (минимална инхибиторна концентрација на соеви бактерии), ботаника (детерминација на флората во околината на с. Петница),

хидроекологија (анализа на макрозообентосот во Петничко Езеро), детерминирање на концентрација на пигменти во растенија со специјални уреди, PCR метода (изолација и умножување на одреден ген од ДНК-та милион пати) и светлосна микроскопија и хистолошки бојења“, вели Конеска.

Посебен интерес за биологијата, Искра покажува уште во основното образование, а особено ја привлекува разноликоста на живиот свет. Низ разговорот може да се забележи нејзината скромност, но и самодоверба, имајќи предвид дека повеќе пати учествувала на натпревари и е добитник на повеќе награди и признанија.

Сепак, овој разговор дава јасна претстава и за се уште слабата опременост на нашите гимназии со специјализирани лаборатории и соодветни инструменти за експериментирање. Искра посочува дека научниот камп во Петница нуди можности за вистинско развивање на талентот. Таа посочува дека и нашите средни училишта располагаат со навистина добри професори и мотивирани ученици во областа на природните науки и ги охрабрува своите вршници да учествуваат во вонучилишните активности, кои го надградуваат капацитетот на младите. Веќе во третата година од средното образование, полека но сигурно учениците размислуваат и за запишување на факултет и правецот во кој сакаат да продолжат.

Голем број на млади луѓе ја напуштија нашата држава. Но, Искра Конеска сака тука да ја гради својата

иднина, иако веќе го изучува словенечкиот јазик. Се гледа во областа на природните науки. Таа е пример за квалитетен млад човек, личност со отворени погледи кон светот и искрено се надеваме дека ќе остане во нашата татковина.

СПОРТСКИ ДУХ И ЗАЛОЖБА ЗА НЕГУВАЊЕ НА ДЕЛОТО НА ТОШЕ ПРОЕСКИ

Автор: **Димитар Караташев**

И оваа година, традиционално се одржа 11 – то издание на Меморијалниот турнир во спомен на Тоше Проески, каде што главен покровител е Општина Карпош, а се организира во соработка со Здружението на стопанственици Власи „Мандра“.

Во салата „Форца“ се одиграа финалните натпревари од турнирот. Првото место го освои екипата на општина Чаир, второпласиран е тимот на Корча (Албанија), а третото место и припадна на Нова Градишка (Хрватска).

На доделувањето на наградите, свои обраќања имаа градоначалникот на Општина Карпош, Стефан Богоев, градоначалникот на Нова Градишка, Винко Гргиќ и градоначалникот на Крушево, Томе Христоски.

Сите посочија дека се покажува дека Тоше се уште прави мостови на соработка помеѓу различни држави и култури.

Преку спортот ги мотивираме младите да се активираат,

но и на најдобар начин го негуваме споменот за Тоше. Општина Карпош сериозно вложува во спортот, во подобрување на спортската инфраструктура, изведба на нови игралишта и терени, а минатата година го ресетиравме и турнирот „Сокол“. Сето ова е во знак на младите и здравиот начин на живот. Токму нашиот Тоше беше симбол на здравите навики, позитивната енергија и хуманоста, рече Богоев.

Градоначалниците изразија подготвеност за унапредување на организацијата на турнирот. Во согласност со можностите, се даде предлог овој спортски настан да трае повеќе дена или пак да учествуваат повеќе тимови.

Во текот на трите денови се свиреа песни од нашата музичка легенда, се зборуваше за неговата кариера и се читаа пораки кои беа упатени од негова страна до сите нас, сите со една цел – да бидеме подобри луѓе.

ОСНОВЦИ ОД КАРПОШ УЧЕА ДА СКИЈААТ ВО ДОБРИНИШТЕ, БУГАРИЈА

Автор: **Благојче Атанасоски**

Во организација на Туристичката агенција „ТРАВЕЛ ФОР ЈУ“ и „Здружение Скопје Куп“ како и на националната агенција од Софија во соработка со Општина Карпош, околу 200 ученици од основните училишта на територијата на локалната самоуправа беа учесници на ски-школата во Добриниште, соседна Бугарија. Од 8-13 јануари основците од „Петар Поп Арсов“ и „Јан Амос Коменски“, и од 13-18 јануари учениците од „Димо Хаџи-Димов“, „Христијан Тодоровски-Карпош“ и „Вера Цири-вири-Трена“ ги учеа ски вештините на овој зимски спорт.

Општина Карпош, втора година по ред, финансиски ги помага учениците (од одделенска и од предметна настава) кои се запознаа со основните елементи на скијањето, а учениците кои имаа основни познавања од ски-спортот, скијаа по напредна техника на скијање. Освен што ги учеа техниките на скијање, основците таму се дружеа помеѓу себе, користејќи го СПА центарот. Претседателот на Советот на Општина Карпош Андреј Манолев, кој беше дел од оваа ски школа нагласи дека Општината во кон-

тинуитет вложува во спортскиот развој на своите ученици.

- Особено ми претставува задоволство, што освен стипендирањето на талентираните ученици-спортисти, помагањето колективни спортски тимови од нашата општина Карпош, еве веќе, втора година по ред, на преубавите ски терени во соседна Бугарија, наши основци во текот на зимскиот распуст се дел од ски-школата и ги учат вештините на скијањето. Се надевам дека, освен рекреативно, кај некои од нив, ќе се роди и љубовта кон овој убав спорт, и ќе постанат професионални скијачи, нагласи првиот човек на Советот на локалната самоуправа Андреј Манолев.

На основците, учесници на ски-школата, во зависност од постигнатите резултати, им беа доделени дипломи.

Учениците беа сместени во хотел „Три планини“ во Разлог, а еден ден беа на прошетка во соседниот град и најпознат зимски туристички центар во Бугарија, градот Банско.

{ креатива }

@miss.mama.mk

@MUzunovska

MUzunovska

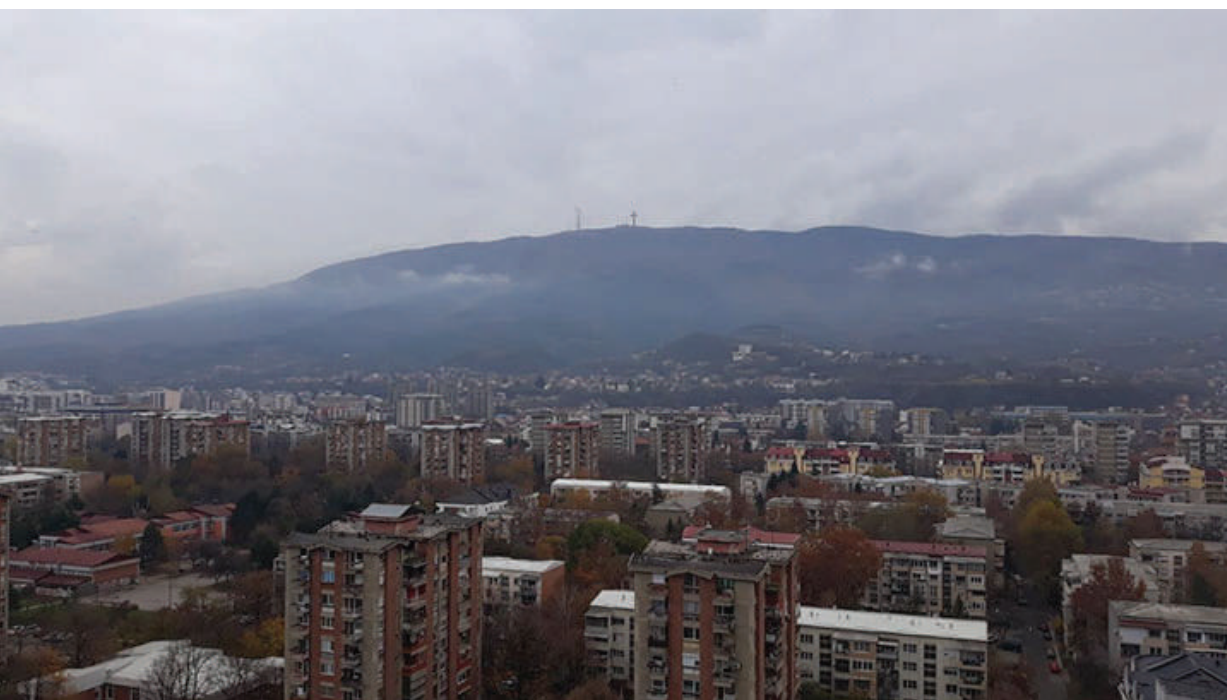
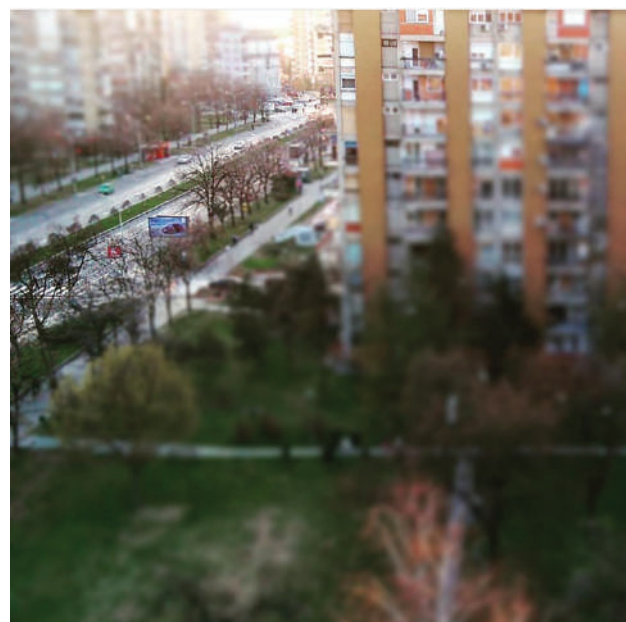
@Bozinoska_Eleonora

@Nikola_Kolev

@zlatko.ar

@Gorazd_Milevski

ПЕКАРА „МИЛЕНИУМ“: БАНИЧКИТЕ ОД ЕПСКИ РАЗМЕРИ

Автор: Благојче Атанасоски

Со почетокот на новиот Милениум, во дамнашната 2001 година, започна да работи една, веќе култна пекара во населбата „Млечен“, или поточно во урбаната заедница „Владо Тасевски“. Пекарата за бурек и бели печива „Милениум“ речиси цели две децении успешно опстојува во овој бизнис нудејќи квалитетни и разновидни печива. За карпошани, но и пошироко, оваа пекара е позната по своите превкусни банички со месо, сирење, сирење-спанаќ, но и доста популарната баничка со стек и кашкавал. Пекарата во која во разговорна, но и буквална смисла на зборот „се чекаат редици“ уште од изутрина е најпозната, можеби по своите популарни „стапчиња (соленки)“, кои како што ни рекоа вработените се трошат како „алва“.

Милениум е утринско свртилиште за појадок не само за жителите од „Млечен“, туку и за многубројни карпошани од другите соседни населби на Општина Карпош, бидејќи нуди и одлични буреци со сирење, месо, како и пица-бурек. Сепак, за повозрасните жители на Општината, најбарани „мајсторски“ продукти од оваа пекара се вртените питу со зелка и праз.

Благите кифли со крем, како и кифлите со вишна и јаболка ја надополнуваат големата понуда на „Милениум“ и даваат особен шмек. Исто така во Милениум се продаваат стандардно и кифли, лиснати со шунка и кашкавал, со зденка и маслинка и други. За посебни пригоди, како за слави, родендени, или други настани, од пекарата можете да нарачате и специјални нарачки од кифли, вртените питу, како и буреците.

Оваа пекара која се наоѓа на самиот агол од „Млечен“ и „гледа“ кон бул. Теодосиј Гологанов е изграден сопствен бренд за карпошани. Професионализмот во услугата од вработените, вкусните и богати бели печива и буреци, како и пристапноста на цените овозможуваат оваа пекара да егзистира две декади на истото место. Од пред неколку години внатрешниот ентериерен простор на „Милениум“ беше реновиран и доби модерен и урбан изглед.

„Сте́ла Груминг“ - салон за нега на домашни миленици

ЗА ЗДРАВ И СРЕЌЕН МИЛЕНИК - КЛУЧНА Е НЕГАТА

Автор: **Мила Гавриловска**

Во населбата Тафталиџе 1, на улицата Париска, меѓу останатите дуќани, се наоѓа салонот за миленици „Сте́ла Груминг“. Овој интересен мал бизнис, не само што носи профит, туку укажува на нужноста од постоење на салон од ваков тип. Сè она што се работи со љубов, квалитет и огромно внимание резултира со успех во секој поглед. Така е и во овој случај. Салонот за миленици „Сте́ла Груминг“ располага со неколку типови на пакети за “средување” на кучиња и мачиња. Тоа беше повод да разговараме со сопственичката на салонот, Јулијана Христовска Бабунски.

- Желбата за овој бизнис ми се јави откако ја имам Стела (кучето на Јулијана, кое има полни пет години). Но, со тоа што не живеам долги години во Македонија, немав како да ја реализирам мојата идеја. Затоа, живењето во Шпанија го искористив за да го надополнам моето основно знаење за одржување на милениците, со курс кој го поминав таму. Потребна е пракса за да добиеш краен резултат. Курсот ми помогна да научам да препознавам кожни болести кај кучињата и мачињата, да знам како да ги третирам, да го имам предвид видот на влакното. Навистина сум задоволна од она што го научив, затоа што, еве, неколку месеци го применувам моето знаење на клиентите. – задоволно истакна Јуле.

Додека разговаравме, во моментот шишаше кученце, кое претходно ги поминало потребните чекори за да дојде до таканареченото „дотерување“. На моментите мирно, на моментите пргаво, но и тоа е дел од работата. А како е со големите раси на миленици? За чудо, Јуле искрено ни кажа дека со нив е полесно. Видовме дека Јуле навистина работи со љубов и посветува огромно внимание на секое милениче.

- Салонот „Стела Груминг“ постои од јуни минатата година и, секако, истото го работам со ентузијазам како првиот ден. Работам по четири миленици на ден, и тоа е оптимален период во којшто можам да им посветам внимание и целосно да ги средам. Имам тактика која навистина делува кај милениците. Доколку забележам дека се вознемири, ги оставам да си поиграат, да прошетаат, едноставно да се опуштат, па потоа пак продолжуваме. Навистина делува позитивно, љубовта и енергијата која ја даваат,

и мене убаво ми доаѓа. Инаку, морам да признаам дека поголемите кучиња се многу полесни за работа отколку помалите, посмирени се и поразбрани, додека малите се доста немирни и пргави – беше уверлива Јуле.

Фризерскиот салон за миленици „Стела Груминг“ располага со неколку груминг пакети, а цената се движи од 800 до 1.800 денари, во зависност од желбата на сопствениците на миленици, нејзини муштерии, па се до потребата и условите на милениците. Јуле вели „Тие што знаат што значи груминг на едно куче, не им е скапо.

Седат и гледаат со што се соочувам, па потоа при плаќање, самите велат: „не треба кусур“. Ова уште повеќе нè поттикнува за да се запознаеме со она што навистина е „груминг“.

- Комплетен груминг значи неа на домашни миленици, а тоа значи дека истиот пакет вклучува бањање, шишање, негување и чистење нокти и уши. Во зависност од големината и состојбата на кучето, груминг пакетите за неа се од 800 до 1.800 денари. Пакетите се во зависност од големината на милениците. Доколку е дисциплинирано кучето, тогаш тие ми се навистина полесни отколку оние малите. Освен

физички, што треба повеќе да се бањаат, четкаат, инаку за средување се помирни и подисциплинирани. Желбата на клиентите е клучна. Доколку немаат некаква посебна желба или идеја за тоа како да изгледа нивното милениче, одлуката е моја. Во зависност од влакното на кучето или мачето, доколку е долго и заплеткано, тогаш е потребен посебен третман. Неопходно е многу трпение за да се работи оваа работа, затоа што кучињата и мачињата, чувствуваат ако сум вознемирена, нервозна. Затоа секогаш се трудам да сум смирена и другарски настроена кон нив - вели Јулијана.

Имам и незадоволни клиенти, но сметам дека сето тоа е сосема нормално и прифатливо. Некогаш е од недоразбирање, а некогаш и од недоволно познавање кај луѓето. Како и да е, јас прифаќам онака како што ми налага ситуацијата и тоа е тоа – одговори Јулијана и додаде дека домашната неа и оваа во салонот не е иста. Употребата на производите за неа во малопродажба и на професионалните со кои салоните располагаат, не е иста за кучешкото и мачкиното влакно. „Потребно е да се посвети внимание и да се одржува негата на миленикот“ - додаде соговорничката.

За крај, Јулијана даде неколку препораки и совети за сопствениците на милениците околу потребната неа и исхраната.

- Многу е важна негата на кучето, не само неговата, туку и на целата околина околу него. Исхраната на милениците е од големо значење за квалитетот на влакното и за целот организам. Мојата препорака до сите сопственици е да ги бањаат и чешлаат кучињата и редовно да ги шишаат. Но, ако тоа не го прават, барем да ги чешлаат, тоа значи дека на некој начин ќе го одржуваат влакното на кучето. Само то четкање е и чистење на кучето. Среќно и дисциплинирано куче, е здраво куче за дома и за околина, констатираше Јулијана.

Грижата за своите миленици е многу важен дел од секојдневието. Не залудно е речено дека миленикот е член на семејството, па оттаму колку е потребна неа и внимание за човекот, толку е потребно и за миленикот.

Кога станува збор за груминг на мачиња, Јуле се насмевна, и со полни очи љубов и внимание, ни го откри следното:

- Имам и клиенти со мачки, тешко е да се справиш со нив, но обично сопствениците се тука, па некако полесно е да ги скротиш. Имам и неколку повреди и лузни од мачиња кои биле доста немирни, но, сето тоа е дел од работата и она за кое јас сум се одлучила дека ќе го правам во животот.

Како и во секој бизнис, така и тука има незадоволни клиенти, но кога се работи со луѓе сето тоа е очекувано.

- Да, секако, се случува да

 Чезаре Партали @Viaggiare_87 · Jan 30
Градначалника, поднесете предлог до Советот, една од улиците во општината да го понесе името на легендарниот Благоја Георгиевски - Буштур. Тоа е најмалку што може да се направи за човекот кој го воздигна КК Работнички

 Стефан Богоев @stefanbogoev
Replying to @Viaggiare_87 and @CityofSkopje
Добра идеја. Може да поднесеме до Советот на Град Скопје. Затоа што градскиот Совет одлучува за нови имиња/плоштади/паркови на територија на цело Скопје.

 vladimir nikolic @vladnik55 · Jan 30
Кога се планира отворање на јавна расправа за еден од поништените ДУП-ови од Уставен суддел од Париска, Варшавска... ОУ јан амос... Хелсинки... тој дел? Помина бајаги време

 Стефан Богоев @stefanbogoev
Replying to @vladnik55 @dArsovec and 2 others
ДУП-от е укинат од страна на Уставен суд. Ќе известиме штом има подготовка на нов ДУП. Ако нешто поконкретно те интересира слободни дојди во приемно (вто/чет. 12:30 - 15:00, Сектор за урбанизам) или пиши на vladimir.kiroski@karpos.gov.mk

 Slavica Milojevik Sokolova Me interesira koga ke bide jo2 na dneven red ,Tri meseci cekame ke ve molam nekoj da mi kaze blagodaram .

Like · Reply · Message · 5d

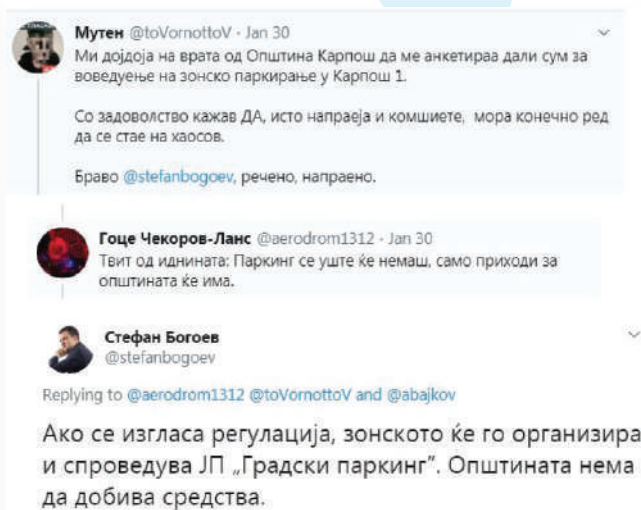
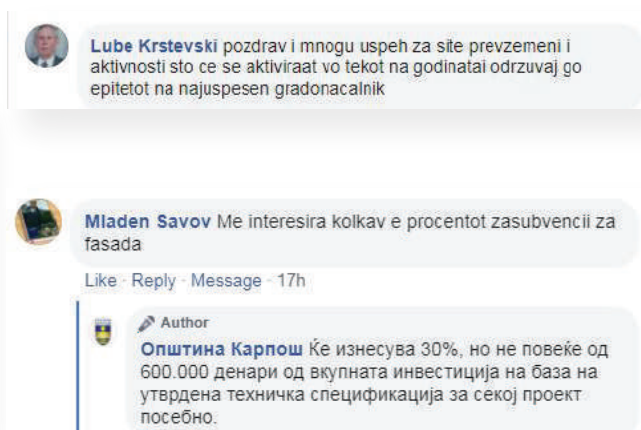
 Општина Карпош Почитувани, ДУП за Градска Четврт J02, би требало да се врати на дневен ред на некоја од следните седници на совет на Општина Карпош. Точна информација на која од следните седници би бил ставен на дневен ред ќе знаеме по добивање на информации од Претседателот на Совет на Општина Карпош и Градоначалникот на Општина Карпош.

 Zorica Pop-Gorceva Mlad ,perspektiven po cel den e na teren ,se za Karpos . i graganite da gi kazat problemite. Crstitki za gradonacalnikot Bogoev

 Basmiegajle @SaNdRaKTM · Jan 29
Почитувани, На сидот на оградата на поранешна Американска амбасада веќе година дена стои натпис "смрт за шиптари" сметам дека треба да изреагираме и да го избришеме напишаното. Утре изутрина ќе ви испратам фотографија. @stefanbogoev @CityofSkopje @Sekerinska

 Стефан Богоев @stefanbogoev
Replying to @SaNdRaKTM @CityofSkopje and @Sekerinska
Пријавено е до секторот. Ние обично ги отстрануваме навредливите натписи на јавни објекти (градинки, училишта). Овој објект не е во наша сопственост, но ќе стапиме во контакт со надлежните лица. Благодарам за пријава.

twitter

Клиничка Болница Ацибадем Систина

РАКОТ НА ГРЛОТО НА МАТКА СÈ ПОЧЕСТ КАЈ МЛАДИТЕ ЖЕНИ

д-р Бобан Сарčovски,
Гинеколог

Канцерот на грлото на матката го зафаќа долниот дел од матката, односно цервиксот, кој ги спојува вагината со матката, и затоа се нарекува и цервикален карцином. Болеста настанува кога на површинскиот слој од грлото на матката се појавуваат абнормални клетки наречени „прекурсори на карцином“, кои доколку не се дијагностицираат во почетниот стадиум, преминуваат во карцином на матката. Гинекологот од Клиничката болница „Ацибадем Систина“ д-р Бобан Сарčovски вели дека појавата на карциномот на грлото на матката се поврзува со присуството на т.н. хуман папилома вирус или HPV.

„Во основа се смета дека HPV-вирусот го предизвикува создавањето на овој вид карцином. Но, не кај сите пациентки со карцином е докажано присуството на вирусот. Има пациентки кои се вирго (никогаш немале односи), а сепак, заболеле од карцином на грлото на матката. Така што освен HPV вирусот, веројатноста за појава на оваа болест се и генетските и за жал се уште непознати фактори“, појаснува д-р Сарčovски.

Тој советува дека превентивната посета на гинеколог без симптоми е најдобриот начин да се избегне или рано да се дијагностицира карциномот на грлото на матката. За жал, вели д-р Сарčovски, доколку се појават симптомите на карцином на грлото на матката, а тоа се појава на сукрвица без причина помеѓу менструалните циклуси, крвавење при односи, појава на секрет со непријатен мирис, тогаш по некое непишано правило

и во најголем број случаи е веќе доцна. Ако се знае дека HPV-вирусот се пренесува по сексуален пат, факт е, посочува тој, зголемен ризик од појава на карцином на грлото на матката да имаат пациентките кои имаат повеќе сексуални партнери. Додава дека возрастната граница, за жал, е многу намалена.

„Во минатото се сметало дека повозрасните пациентки почесто заболуваат (веројатно поради тоа што не посетувале редовно гинеколог), но денес не е реткост овој карцином да се појави и под 30-годишна возраст на пациентките“, подвлекува д-р Сарčovски.

Редовните ПАП-тестови се најдобрата превенција

Раното дијагностицирање на претканцерогените стадиуми на оваа болест (CIN I, CIN II, CIN III, CIS), па и на самиот карцином, овозможуваат соодветен и навремен третман. Во најголем процент од тие слу-

чаи кога ракот е откриен во почетен стадиум можно е и комплетно излекување. ПАП-тестот е неинвазивна, лесно апликативна, едноставна дијагностичка постапка, која може да не насочи кои пациентки се за понатамошни иследувања (биопсија, ендоцервикална киретажа) со цел да се потврди или негира постоењето пред сè на претканцерогените лезии, па и на самиот карцином на грлото на матката. Значи, врз основа на ПАП-тестот рано дијагностицираме каква било промена на грлото на матката. Вообичаено, доколку е сè во ред, ПАП-тестот се прави еднаш годишно, но по потреба може и порано, во зависност од наодот.

„Оперативниот третман е избор број еден доколку се работи за рано откриен карцином на матката. Доколку болеста е во напреднат стадиум, тогаш предвид доаѓа радиотерапија или т.н. сендвич терапија (радиотерапија - оперативен

третман - радиотерапија), појаснува д-р Сарčovски.

Жената може да забремени и по оперативниот зафат

Тој потенцира и дека по излекувањето на ракот на грлото на матката, пациентките можат да создадат свое потомство. Досега имало неколку такви случаи во болницата „Ацибадем Систина“ и бременостите на крајот завршиле со породување. Д-р Сарčovски појаснува дека доколку се работи за карцином кој е рано дијагностициран, се отстранува комплетно грлото на матката, се поставува перманентен церклаж (лента која е потребна за изнесување на бременоста) и лапароскопски се отстрануваат сите лимфни јазли во малата карлица (патиштата преку кои се шири карциномот), а се оставаат матката и јајниците, за жените да можат да останат бремени во иднина.

Урбани заедници

Карпош 1

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Мирче Блажевски
02 | 30.68.754 и 078 | 48.69.29
m: karpos1@karpos.gov.mk
A: ул. Иван Аговски бр.2

Карпош 2

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Лидија Цапановска
02 | 30.71.246 и 078 | 48.69.55
m: karpos2@karpos.gov.mk
m: lidija.capanovsa@karpos.gov.mk
A: ул. Бранислав Нишиќ бр.4

Карпош 3

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Весна Мирковска
078 | 48.60.59
m: karpos3@karpos.gov.mk
m: vesna.mirkovska@karpos.gov.mk
A: ул. Радика бр.9

УЗ Карпош 4

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Огњанчо Лазаров
078 | 72.44.79
m: karpos4@karpos.gov.mk
A: ул. Љубљанска бр.6

Тафталице 1

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Вера Пенова
072 | 20.96.85
m: taftalidze1@karpos.gov.mk
A: ул. Букурешка бр. 2

Тафталице 2

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Маја Петковска
078 | 48.69.19
m: taftalidze2@karpos.gov.mk
Одговорно лице:
Горан Велковски
078 | 48.69.28
A: ул. Копенхагенска бр.5
(простории на ЗЕЛС – сутерен)

Влае 1

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Ненад Зафировски
072 | 26.80.53 и 02 | 30.93.174
m: vlae1@karpos.gov.mk
m: nenad.zafirovski@karpos.gov.mk
A: ул. Фјодор Достоевски бр.2

Влае 2

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Витка Ацевска
070 | 72.50.82
Одговорно лице:
Жарко Јосифовски
072 | 26.80.56
m: vlae2@karpos.gov.mk
A: ул. Сливовска бр. 1

Нерези

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Сеад Мехмети
078 | 48.76.23
Одговорно лице:
Весна Антеска
078 | 48.69.22
m: nerezi@karpos.gov.mk
A: ул. Ванчо Мицков бр. 19

Владо Тасевски

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Елена Ѓурчилова
078 | 48.69.27
m: vladotasevski@karpos.gov.mk
A: ул. Алжирска б.б.

Кузман Јосифовски Питу

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Велика Стојановска
078 | 48.69.53
Одговорно лице:
Наташа Геровска
077 | 57.06.87
m: kjpitu@karpos.gov.mk
A: ул. Стрезово бр. 7

Пецо Божиновски Кочо

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Мирјана Милошевска
070 | 33.82.74
Одговорно лице:
Данче Стевиќ
078 | 22.62.96
m: pecobozinovski@karpos.gov.mk
A: ул. Стрезово бр. 7

Злокуќани

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Гаши Садри
078 | 48.69.23
Одговорно лице:
Васко Крстевски
077 | 80.76.16
m: zlokukjani@karpos.gov.mk
A: ул. Скупи бб.

Бардовци

Самостоен референт во областа на месната самоуправа
Одговорно лице:
Маја Петковска
078 | 48.69.19
m: bardovci@karpos.gov.mk
A: с.Бардовци

Одделение за месна самоуправа

Раководител:
Миле Стевков
070 | 23.57.90 и 02 | 30.79.559
m: mile.stevkov@karpos.gov.mk

Кабинет: 02 | 30.55.901
02 | 30.55.902

Претседател на Советот на Општина Карпош: 02 | 30.55.913

Секретар на Општина Карпош: 02 | 30.55.918

Сектор за правни работи: 02 | 30.55.900

Сектор за дејности од јавен интерес: 02 | 30.55.939

Сектор за односи со јавност: 02 | 30.55.920

Сектор за развој на општината: 02 | 30.68.151

Сектор инспекторат: 02 | 30.55.931

Сектор за финансиски прашања: 02 | 30.55.923

Архива: 02 | 30.55.954

Сектор за урбанизам: 02 | 30.55.900

Сектор за уредување на градежно земјиште и комунални работи: 072 | 21.43.54

Сектор за екологија и енергетска ефикасност: 02 | 3076 035

Одделение за утврдување и наплата на даноци, такси и други надоместоци: 02 | 3055 942

Одделение за заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра: 02 | 3067 055

gradonacalnik@karpos.gov.mk
sekretar@karpos.gov.mk
kontakt@karpos.gov.mk

www.karpos.gov.mk

Поважни телефони

Полиција 192
Противпожарна бригада 193
Брза помош 194
Управување со кризи 195
АМСМ - помош на патишта 196
АМСМ - информативен центар 155 55
Авто помош на пат (24 ч.) 9159
Царина 197
Матична служба - ГУВР 3117 037
Сала за венчање 3118 250

ПТТ услуги

Будење 180
Точно време 185
Информации 988
Воена полиција 3227 700
Пазарен инспекторат 975
Водовод и канализација - дежурна служба 3073 010
Комунална хигиена - дежурен диспечер 3224 961
Оџаци - оџачарски услуги 2440 293

Сообраќај

Меѓуградска автобуска станица 2466 313
Македонија сообраќај 2402 388
Железничка станица 3234 255
Аеродром Скопје 3148 333

Дежурни аптеки

Зегин (МНТ-подрум) 3117 614
Реплек - аптека бр.4 3130 170

Здравствени објекти

Клиничка болница 3147 147
Градска општа болница 3235 000
Болница 8 Септември 3087 400
Детска болница - Козле 3085 761
Неуромедика 3130 000
Клиника "Мајчин дом" 3147 004
Стоматолошки клинички центар 3299 000
Гинеколошко - акушерска клиника 3147 147
Гинекологија и акушерство - Чаир 2611 033
Ацибадем Систина 3099 500
Клиника Жан Митрев 3091 500

Дежурни поликлиники

Букурешт 3064 088
Идадија 3113 033
Ѓорче Петров 2031 022
Јане Сандански 2463 277
Чаир 2795 112
Драчево 2611 506
Шуто Оризари 2651 696
Ченто 2522 351
Бит-Пазар 3134 534
Неуромедика 3133 313

e-mail
kontakt@karpos.gov.mk

Facebook
Општина Карпош

Twitter
@OpstinaKarpos

Instagram
@opstinakarpos